

De federale overheid en Defensie verhogen de biodiversiteit in de Koninklijke Militaire School

Een tweede realisatie van het programma BiodiversiScape is de vergroening van de Koninklijke Militaire School in het centrum van Brussel. De werken zijn het resultaat van een nauwe samenwerking tussen de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en Defensie.

België heeft binnen Europa één van de hoogste bevolkingsdichtheden, een hoge graad van bedrijvigheid en het tweede meest verdichte wegennetwerk. De leefgebieden van fauna en flora zijn in steeds kleinere, geïsoleerde stukken opgedeeld. Hierdoor is het herstellen en vergroten van de biodiversiteit in en rond steden een grote uitdaging. Toch is het essentieel om de leefgebieden van flora en fauna uit te breiden en opnieuw met elkaar te verbinden zodat ze zich makkelijker kunnen verplaatsen en voedsel en onderdak kunnen vinden. Het [BiodiversiScape-programma](#), gelanceerd in 2022, bestudeert en plant concrete realisaties om federale infrastructuren te vergroenen, bestaande ecosystemen te herstellen en groene gebieden opnieuw met elkaar te verbinden. Naast deze vergroeningsprojecten wil het programma **biodiversiteit integreren in beslissingen rond organisatorische processen, het aankoopbeleid, en renovatie of nieuwbouw op de federale domeinen.**

BiodiversiScape ontwikkelt ook **technische specificaties en richtlijnen voor iedereen die actie wil ondernemen om de biodiversiteit te beschermen en verbeteren.** Het programma maakt deel uit van een langetermijnvisie waarbij de pilootfase loopt tot 2027. Dit geeft de tijd om duurzame projecten op te zetten en de haalbaarheid ervan te beoordelen, om zo andere overheden, de particuliere vastgoedsector en alle andere geïnteresseerden bewust te maken van het belang van biodiversiteit. BiodiversiScape wil een beweging op gang brengen waarbij biodiversiteit centraal staat.

Het programma is **een partnerschap tussen de FOD Volksgezondheid, Defensie, de Regie der Gebouwen, de NMBS en Infrabel.** Deze federale instanties stellen hun domeinen en gebouwen ter beschikking om de concrete vergroeningsprojecten te kunnen uitvoeren.

Ophrys apifera

Sambucus nigra

Megachile centuncularis

Het belang van biodiversiteit in een stedelijke context

De Koninklijke Militaire School bevindt zich in het centrum van Brussel. De school is permanent bewoond door ongeveer duizend studenten en wordt vaak gebruikt voor conferenties. De site is ideaal gelegen om het belang van biodiversiteit aan te tonen in een stedelijke context. Door het ontharden en het aanleggen van groen en water, kan het groenblauwe netwerk zich uitbreiden zodat fauna en flora terug verbinding vinden. Zo kunnen dieren en planten van de nabije groene punten zoals het Jubelpark en het Leopoldpark opnieuw aansluiting vinden via de KMS.

In hun missie om vrede en veiligheid te vrijwaren, is Defensie zich al decennia bewust dat respect voor en behoud van het milieu belangrijke voorwaarden zijn voor een veilige toekomst. De klimaat- en natuurproblematiek van de afgelopen jaren heeft deze betrokkenheid versterkt.

Defensie wil dan ook concreet actie ondernemen en doet dat specifiek op haar eigen domeinen. Zo is het project in de KMS ontstaan met de volgende doelstellingen:

- De site opnieuw verbinden met haar biologische omgeving en haar capaciteit om biodiversiteit te herbergen opnieuw ontwikkelen;
- De beplante oppervlakte vergroten en de diversiteit van de bestaande biotopen verbeteren;
- De natuur gebruiken om het welzijn van de studenten, het personeel en de bezoekers te verbeteren.
- Bijdragen aan een verbeterde klimaatregulatie op de site.

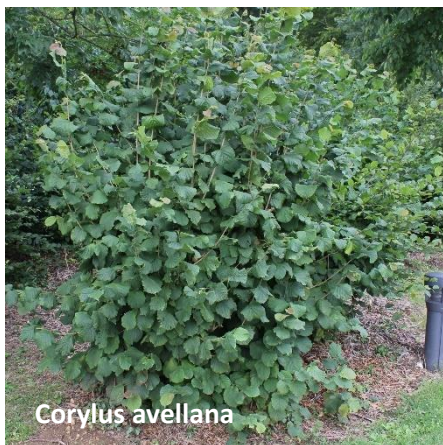
Concreet zijn de volgende werken gerealiseerd in verschillende zones van de KMS:

Ontharding: de kasseien zijn verwijderd op de erekoer, in de kerstentuin en aan de ingang voor bezoekers. Deze ontharding laat toe om meer groen aan te planten:

- 19 bomen waarvan 10 perenbomen
- 67 struiken (*cornus sanguinea*, *corylus avellana*, *crataegus laevigata*, *euonymus europaeus*, *malus sylvestris*, *prunus spinosa*)
- 275 meter haag (*crataegus laevigata*, *euonymus europaeus*, *prunus spinosa*, *carpinus betulus*)
- 525m² bodembedekkers (*potentilla sterilis*...)
- 6850 bloembollen

Deze vegetatie zorgt voor een betere infiltratie van regenwater in de bodem. Het vervangen van al deze stenen door groen, zal ook zorgen voor koelere temperaturen op de site en zo het “hitte-eilandeffect” verminderen.

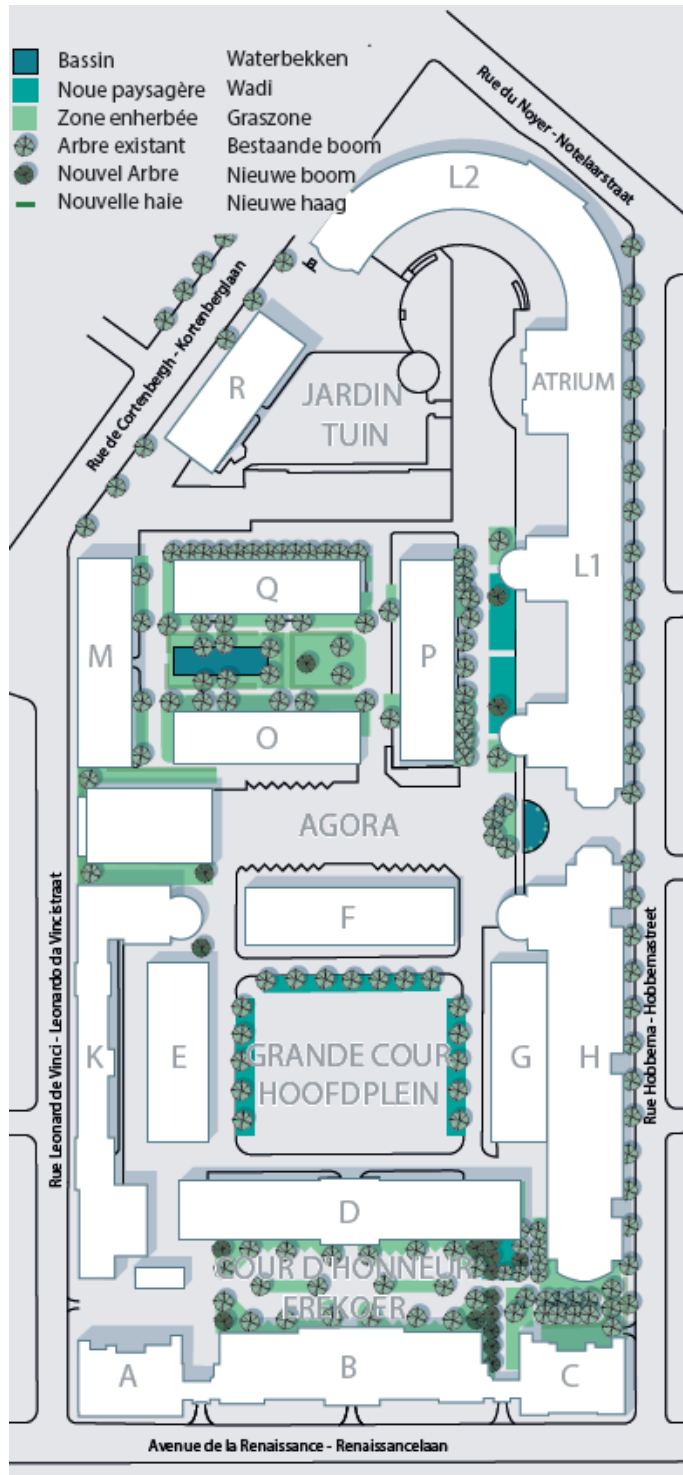
Inheemse en lokale flora: in verschillende zones zijn invasieve, exotische planten verwijderd en vervangen door inheemse vegetatie, aangepast aan haar omgeving, wat een betere habitat voor lokale fauna creëert. Dankzij deze aanpassingen kunnen uiteenlopende ecosystemen ontwikkelen zoals (vochtige) weiden en onderbeplanting. Dit is ideaal voor bestuivers (solitaire bijen, vlinders), kleine zoogdieren zoals egels, eekhoorns en vleermuizen en voor de vogels die al in de buurt van de site te zien zijn (mezen, mussen, kwikstaarten).

Waterpunten: in totaal zijn drie wadi's gecreëerd met inheemse oeverplanten voor de diepste delen en inheemse bloemrijke weiden voor de vochtige gebieden. Ook zijn er infiltratiezones gegraven op de grote koer. De vochtige zone trekt amfibieën (salamanders en kikkers), insecten (libellen en waterjuffers) en vogels aan, terwijl het overtollige water wordt gereguleerd dankzij de infiltratie in de bodem.

Groenbeheer: een ecologisch groenbeheer garandeert het behoud van de aanpassingen en via gefaseerd maaien in navolging van 'Maai mei niet', zullen de planten op een cruciaal moment kunnen doorgroeien. Dat geeft voldoende kans aan bestuivers om zich te voeden en hun werk te doen.

Plan met de aanpassingen

Het enorme potentieel van federale sites

De Koninklijke Militaire School is de eerste afgewerkte site binnen de eigendom van Defensie. Eerder werd ook al het federaal politiecomplex in Asse afgewerkt, dat tot de eigendom van de Regie der Gebouwen behoort en ingehuldigd zal worden in september 2025.

Verder zijn de volgende locaties geselecteerd in het kader van het BiodiversiScape-programma:

- Voor **Defensie**: de Koninklijke School voor Onderofficieren (Saffraanberg) en de Vliegbasis in Bevekom;
- Voor **de Regie der Gebouwen**: de Centrale Gevangenis in Leuven, de Federale Politie in Brugge, de Scheepvaartpolitie in Zeebrugge;
- Voor **de NMBS**: de parkings aan de stations van Zottegem en Ciney;
- Voor **Infrabel**: spoorlijnen 36 (Brussel-Leuven-Luik) en 43 (Marloie-Angleur)

BiodiversiScape en Defensie: ministers en experts aan het woord

Jean-Luc Crucke, minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie, belast met Duurzame Ontwikkeling

“Met BiodiversiScape in de Koninklijke Militaire School vergroenen we niet zomaar een site: we bevestigen er een duidelijke politieke richting mee. De ecologische transitie is geen abstract idee, het is een gedeelde verantwoordelijkheid. De federale regering transformeert hier een verhard gebied tot een levende, duurzame plek en toont concreet wat het betekent om actie te ondernemen voor het klimaat en de biodiversiteit. Ik beloof mijn steun aan alle soortgelijke initiatieven. Dit project geeft een sterk signaal: door dit soort acties te vermenigvuldigen, zetten we een diepgaande transformatie van ons grondgebied in gang.”

Dirk Ramaekers, voorzitter van het Directiecomité bij FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

“Het 'One World, One Health'-concept benadrukt de onderlinge afhankelijkheid van mens, dier en milieu. Dit vergroeningsproject bij de KMS, gericht op het bevorderen van biodiversiteit, is een perfect voorbeeld van deze visie in actie. Door samen te werken aan een groenere omgeving, dragen we bij aan een gezondere toekomst voor iedereen.”

Pierre Kerkhofs, directeur-generaal van Leefmilieu bij FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

“Door 'grijze' sites te vergroenen, creëren we niet alleen een aangename leefomgeving, maar dragen we ook bij aan klimaatbestendigheid en het terug in evenwicht brengen van ecosystemen. Door het aanleggen van waterpunten en het aanplanten van hagen en bomen, kunnen we het groenblauwe netwerk uitbreiden en de fauna en flora terug een kans geven om zich te verbinden. Dieren en planten van de nabije groene punten zoals het Jubelpark en het Leopoldpark kunnen aansluiting vinden in de KMS. Het BiodiversiScape-programma draagt bij aan een duurzame toekomst.”

Team BiodiversiScape

“Het is dankzij een gezamenlijke inspanning dat dit project tot stand is gekomen. Voor het BiodiversiScape-team is het werk nog niet afgelopen nu de wadi's, hagen en bloemenweides aangelegd zijn. We willen deze site graag als voorbeeld stellen en aantonen dat, zelfs in een sterk verstedelijkte context, het mogelijk is om groen te creëren. We volgen op hoe de plaatselijke flora en diverse zangvogels, amfibieën, vlinders en libellen hun plaats zullen vinden in de herstelde natuurlijke habitats. We zullen toekomstige projecten baseren op deze ervaring en blijven streven naar meer biodiversiteit en dus naar een gezondere wereld.”

Kabinet van Theo Francken, minister van Defensie, belast met Buitenlandse Handel

“Defensie beseft al decennia lang dat goed beheer van het leefmilieu ook bijdraagt aan veiligheid, operationele efficiëntie en welzijn van het personeel. Als we met gerichte ingrepen biodiversiteit kunnen versterken op onze domeinen, doen we dat niet alleen uit respect voor de natuur, maar ook omdat het onze infrastructuur veerkrachtiger maakt voor de toekomst.”

Generaal An-Roos De Potter, Commandant van de Koninklijke Militaire School

“Elke toekomstige officier en leider binnen Defensie zal in de loop van zijn/haar carrière meermaals de historische site van de Koninklijke Militaire School betreden. Door in te zetten op een verdere vergroening van de site wordt het voor de leerlingen een nog aangename plek om zich te ontwikkelen. Onze site zal nu, met de steun en kennis van het BiodiversiScape-programma, de biodiversiteit in de stedelijke omgeving Brussel nog meer beschermen en bevorderen. Onze leerlingen hebben het voorrecht om de eerste getuigen te zijn van deze ontwikkeling.”

Beeldmateriaal: <https://sway.cloud.microsoft/aszZkZVkh0ZSRIO3>